

A TEMPLOM MOST IS CSAK OLYAN VOLT

Lehet tizenöt perce, de ugyanannyira lehet már vagy egy órája is, hogy itt ülnek a lyukas fenekű tonettszékeken, és őrzik a sírt. Kismara nem mer mozogni, mert fél, hogy belezuhan a rattanszöveten tátongó semmibe, de azt a szeme sarkából is jól látja, hogy Ilus piszkos körmeivel rossz helyen lapozgat a zsolozsmás könyvben, már rég volt Örömvasárnap, most Nagyszombat van. A szándék a fontos, gondolja magában, és a fehér gyolcsokba burkolt Jézus-szobor inas karját nézi, erek futnak rajta mindenfelé, mint egy vízrajzi térképen. Felhúzza karján a farmerdzsekijét, ugyanolyan fehér a bőre, mint a szobornak, a csuklója valószerűtlenül vékony, nem olyan, mint az anyjáié, ami erős és férfias, mégis élettelenül csüngött alá délután az ágyról, akár a halottaké. Mind megitták Dijankával az Endzsitől kapott ágyas szilvát a hűtőből, Dijanka arca meg se rezzent. Nem úgy az anyjáié, aki már a második felespohár után közönséges és sikamlós poénokat kezdett puffogatni, akár a férfiak a Fortunában, és elnagyoltan, durván simított végig a lánya arcán, mintha koszt törölne le. Mennyire utálta ezt. Ilyenkor mindig az apja józan arca, zöld szeme és nyugodt hanghordozása után vágyott, épp csak azért, hogy a piros kerítéses óvodára néző négyemeletesben aztán újra az anyja sikoltozó nevetésének hangjával és az erdő hívogató susogásával álmodjon.

Ilusnak mozog a szája, úgy olvassa a zsolozsmát, az orra krumpli formájú, az arca, mint a súlyos autista gyerekeké, dacos és részvétlen egyszerre. Az anorákja zsebéből kilóg egy agyonhasznált kockás textilzsebkendő, a széke mellett a lekonyult füles szatyor tele a panzióból kidobott, lejárt szavatosságú parizelekkel, ami jó lesz a kutyának. Vagy neki. Régi kekszszaga van Ilusnak, Kismarát sokszor idegesíti, hogy úgy követi az anyját, mint valami árnyék, de ma kivételesen jókor jött. Üldögélt a fakorláton a forrás fölött, az erdőbe tartó műút szélén, úgy próbálta kiszellőztetni a fejéből Dijanka émelyítő parfümjét, a veszekedést, Mara sirárait és a szokásos, *aljas egy nő*-vel kezdődő mondatokat. Ezek ketten folyton marják egymást, nem érdekli őket semmi, pedig el akarta nekik mesélni, hogy nemrég az iskolaigazgató figyelmeztette, hogy jobb, ha iparkodik a közgazdasági ismeretek elsajátításában, mert még a filozófusoknak is bankautomatából kell felvenniük a

fizetésüket. Stimm, gondolta, a némettanár szó szerint azt mondta, hogy a küszöböt fogjuk rágni a férjemmel, míg Hegelről vitatkozunk, de az ilyen kisszerű megjegyzésekre általában csak lenézően cöccintett a szájával. Zúgott a víz, sehol egy lélek, csak Ilus biciklicsengője rondított bele a csendbe, mintha villával karistolnának egy ütött-kopott csajkán. Jössz sírt őrizni, Kismara?, kérdezte tőle. Végül is, mondta a lány, és felugrott a bicikli csomagtartójára.

Ilus harákoló köhögése visszhangot ver a kis templomban, amely most is csak olyan, mintha nem az Úrnak, hanem Dianának, a vadászat istennőjének hódolnának benne, hosszan kell keresgélni a keresztet. Kismara először van itt, elkápráztatják a csillár egymásba kapaszkodó agancsai, és a pici mellékhajó hamis márványkövének rókaszőnyegei. Néhol egy-egy vörös fej is látszik, a szemek helyén csak egy-egy kivágott csík, édesen alszanak a rókák. A Szűzanya-szobor palástjáról lepattogzott már az égszínkéék festék, a nyakában fehér nyúlszőr prém, a talapatnak támasztva ócska, piros művirágkoszorú, valószerűtlenül zöld levelekkel. Az utolsó padsor mögött ülnek, a *hálából* és *segíts továbbra is!* feliratú kockatáblákkal teli fal előtt, mert itt fekszik sírjában a férfi, fehér gyolcsokba bugyolálva, sápadt fény ölelésében, jobbról és balról egy-egy természetes példány anyósnyelv vigyázza, mint két testőr. Milyen furcsa, hogy mérgező virággal őrzik az Úr sírját. Mint egy kortárs táncos, gondolja Kismara, a selyempapírból ki nem bontott fehér krizantémok között egészen olyan, mint egy *performance művész*, múlt héten hallotta ezt a szót először, mikor Monty Cantsin kanadai magyar neoista a szomszéd faluba tévedt, és ő rávette az anyját, hogy nézzék meg. A műsor egy adott pontján Monty Cantsin könyékig feltúrta az ingujját, és leszólt a nézőtérre, hogy küldjék fel az ápolónőjét, hogy ott helyben vért vegyen tőle. Mikor erre a bélapátiak többsége felállt a helyéről, és csak a városból jött, francia újhullámos külsejű fizika szakos főiskolások maradtak a teremben, Kismara is becsukta a szemét, nem bírta az ilyesmit. Végül semmilyen ápolónő nem jött, és a robotarcú férfi teljes erejéből ordítva tovább döngette a színpadon felállított vasfalakat, most nem fröcskölt le a vérével senkit és semmit, nem úgy, mint 1988-ban a New York-i Modern Művészetek Múzeumában, ahol nemcsak a Picasso-képek közötti falak lettek véresek, de magukra a festményekre is fröccsent néhány csepp. Kismara keze jéghideg lett az izgalomtól, mikor ezt a piros szórólapon olvasta, pont így érez ő is néha, hogy csak úgy pusztá ököllet nekiesne a konyhaszekrénynek, és íz-zé-porrá zúzná benne a tányérokot, hát még az anyja, ő meg is csinálja, de hiába pillant most rá, hogy kicsikarjon a tekintetéből valami megnyugtató

rosszallást, csak valami olyasmit, amit minden osztálytársa anyja csinálna egy ilyen műsor láttán, a nő messze van, és amikor maga elé suttogja, hogy, *elmebeteg*, olyan réveteg az arca, mint mikor egy egész napra belefeledkezett a makettasztalon zúgó vonatok zakatolásába, pedig azt a gyerekeinek vette sok-sok évvel ezelőtt, azon a 87-es, nagy havazásos karácsonyon, amikor nekik volt a legnagyobb fájuk az egész Csebokszári lakótelepen. Szállt a fejük fölött a por, és Monty a nőre nézett. Hosszan, de kifejezéstelenül, az arca vonaglott. Kismara most visszatűri az ujjára a farmerdzsekit. Ez itt nem Monty Cantsin karja, hanem az övé.

Jézus nem vonaglik, nem szenved, csak csendben fekszik a sírban, és ő szívesen az oldalán lévő lyukba dugná az ujját, pont mint Hitetlen Tamás, akit ezért mindig irigyelt. Ilus szívja mellette az orrát, eldőlt a textilszatyor. Bassza meg, mondja az öregasszony, és összeszedi a földről a nedves, teperős zsírpapírt. Temetőillat, orgonaillat, Dijanka csillámos kék szemhéját rebegetti, és azt mondja, hogy nem bírok a *mamáddal*. Csak ő használja ezt a szót az anyjára, senki más. A délutáni kakaskukorékolás estét váró ricsaja, az elnéptelenedett utca, lassan guruló autók, Tatus egérszemei. Szoktad mondani neki, hogy édes Jézus?, kérdezi Dijanka Kismarától, és ellépdel a sír mellett, míg az anyját beállították a sarokba, a nyúlszőr prémes Szűzanya elé, aki egész Greta Garbo-s így, Mara meg csak sír, mint a gyerekek, csuklik és sír. Kismara a földre borulva imádkozik, a rókaszörnek olyan erős szőnyegtisztító szaga van, hogy marja az orrlyukát, valaki lehamuzott mellé, az öccse szívja a cigijét, a szeme kék, mint senkinek a családban. Édes Jézus, suttogja Kismara, és megfogja az üvegsírból kilógó izmos csuklót, összeviszva van vagdosva, és szelíden folydogál belőle a vér, a tekintete felfut a karján, egészen a bicepszig, az elnagyolt sasmadár-tetoválásig, ezt Áron csinálta magának otthon, és aztán nem is lóg már ez a kar, hanem megkapaszkodik a koporsó szélében, Áron vigyori fején úgy mozog a szája, mintha önálló életet élne, mikor azt kérdezi, hogy mi van, Lökött, mit bámulsz?, csak a macska volt, ahogy a némettanárnak is szokta mindig hazudni. Létezik, hogy a nyúlszőr galléros Szűzanyának kék a szeme, vagy csak a ruhája miatt tűnik úgy? De hát a Szűzanyának nem lehet hidegkék szeme, az ő tekintete melegbarna, földbarna, gesztenyebarna, fényesbarna, hogy kocognak egymáshoz a gesztenyék, mikor görgetjük őket a tenyerünkön, koc-koc-koc. Zörög valami a töredezett köveken, bántó kopogás. Kismara válla összeugrik, úgy érzi, mintha lenyelt volna egy óriási követ, abba bújt az álombeli sírás, szaporán ver a szíve. Hány óra van?

Egy idősebb nőbe karolva fehér botos kamasz lép be a kicsiny szentélybe, Tomi atya tartja nekik a lengőajtót. A fiú arcán mosoly, biztos, hogy nincs

még tizenöt éves, de többnek is kinéz. Úgy húzza a nagymamáját, mint a szagot kapott kutya, van még mellettük két dundi puff, oda telepednek. Nem tetszik haragudni, ha elmondom neki a három szent nap történetét?, suttogja hangosan a nő. Mert muszáj, hogy értse, bocsánat, hogy megzavarom az imáját. Csak tessék nyugodtan, mondja Kismara, pedig utálja a hangos suttogást és a magyarázkodást is. Az öregasszonynak olyan a szemüvege, akár az olcsó borok üvegének talpa, acetonos a lehellete, de nem lehet tőle arrébb húzódni. A fiú lábán egy újnak tűnő királykék Reebok, a többi ruhája Caritas-os. Már nő a bajusza, Kismara egy pillanatra arra gondol, megmondhatná neki, hogy mostantól kezdve borotválkozzon, de valójában sosem tenne ilyet. Ilus apró, kék szeme kipattan, krákog egyet, és a lányra pislant, a zsolozsmáskönyv tompán puffan a kövön. Dicsértessék, mondja Kismara Tomi atyának, akinek repülő kulcstartón fityeg a gyóntatószekrény kulcsa, mert mielőtt pap lett volna, kiképző vadászpilótaként élte az életét Szolnokon, és csak egy hajszálon múlt, hogy azon a forró augusztusi napon a földbe csapódó L29-es roncsai között nem lelte ő is ugyanúgy halálát, mint a társa. Az a hajszál volt Isten. Mindörökké, mondja Tomi atya, és odalép a lány mellé, friss ágyneműhuzat és arcszesz illata van a papnak, Kismara behunyja a szemét, Tomi atya pedig felveszi a földre esett zsolozsmáskönyvet. Mikor a lány kezébe adja, kiskiúsan mosolyog, Kismara visszamosolyog rá, az ő mosolya nem kislányos. A férfi mögött a macskája, Jankó sompolyog, a farka kérdőjel formájában csavarodik a vakvezető botra, aztán a sír melletti anyósnyelvhez súrolja a fejét. Jankó, gyere el az Úrtól, mondja Tomi atya szelíden bosszankodva. Akkor kezdődik meg ez a túlvilági, idegborzoló suttogás.

Mostan akkor, Norbikám, elmondom én néked a három szent nap történetét, hogy tudjad, hogy miért is jöttünk mink most ide, édesapám, kezd rá a nő, a fiú szemgolyója izgatottan jár jobbra-balra csukott szemhéja mögött. Szóval, édes csillagom, amikor összehívta a tizenkettőt arra az utolsó vacsorára, akkor azt mondotta nekik, hogy bizony egy közületek el fog engem árulni, és megriadt akkor a többi tanítvány, és kérdezgették Jézust, hogy én leszek az, Uram?, de Jézus azt felelte: aki egyszerre nyúl velem a tálba, az árul el engemet, és Júdás nyúlt a tálba akkor. Jézus még mást is mondott, mert fogta a kenyeret, megáldotta és megtörte, odaadta a tanítványainak, és így szólt: vegyétek és egyetek ebből mindnyájan, mert ez az én testem, mely értetek adatik. Ilyenkor tartja föl a pap az ostyát a szentmisében, csillagom, akkor erre emlékezünk. És aztán még kezébe vette a borral telt kelyhet is, tanítványainak adta, majd így szólt: Vegyétek, és egyetek ebből mindnyájan, mert ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé, ez a vér értetek és

mindenkiért kiontatik a bűnök bocsánatára, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. És ilyenkor a pap bácsi valóságosan átváltoztatja a bort a szentmisében Jézus vérévé.

Norbi közben megnyalta a száját, mintha a borral teli kelyhet érintette volna. Az öregasszony tovább beszélt. És aztán akkor kimentek az Olajfák hegyére, és aszondta a Jézus, hogy ezen az éjszakán mindannyian meg fogtok bennem botránkozni, Péter ekkor aggódva mondta, hogy ha mindenki meg is botránkozik, én biztos nem fogok, Uram, de Jézus csak szelíden ránézett, és azt felelte, pont te mondd ezt? Bizony mondom neked, mielőtt hármat kukorékol a kakas, háromszor tagadsz meg te engemet. És akkor elmentek egy kertbe, amit Getszemáninak hívtak, és Jézus aszondta, várjanak, mert ő imádkozni akar, és szomorú a lelke mindhalálig, virasszanak vele, de nem virasztott senki, Jézus egyedül volt, kisfijam, mint az ujjam, vért verejtékezett kínjában, mégis azt mondta az Atyának, hogy Uram, ha lehetséges, múljék el tőlem e keserű pohár, de ne az én akaratom teljesüljön be, hanem a tizedé. És közelgett az óra, amikor az Emberfiát a bűnösök kezére adták, és ő azt mondta, keljetek fel, íme közel van az, aki elárul engem. És akkor Júdás jött katonákkal és dorongokkal, és azt mondta: akit megcsókolok, az a Názáreti, őt fogjátok meg. Odalépett Jézushoz, és azt mondta: Üdvözlégy, Mester, és megcsókolta, mire Jézus aszondta, Júdás, csókkal árulod el az Emberfiát?

Hoppá, mondta Norbi, és előrenyújtotta nyakát, mintha csak egy bokor mögül figyelne a Getsemáne-kertben, hoppá, mondta még hangosabban, és izgatottan rászorított a fehér botra, egy pillanatra Kismara kezéhez is hozzárért, hidegek voltak az ujjpercei. Ugye-ugye, mondta a néni, és képzeld, Norbika, egyikük rácsapott a főpap szolgájának fülére, levágta, de Jézus egy mozdulattal visszatette azt. Hoppá!, mondta most már Norbi egészen hangosan, és megfogta a jobb fülét, olcsó dezodorillat lengte körül, Kismarának bevillant a pénteki falusi diszkó, Adrián hófehér foga a stroboszkóp-szaggasztásban, és Emberrozi lánya, Kriszti, ahogy a poharakkal lavírozik a tömegben. Elvitték Jézust a főpap házába, Péter is ment, de ő megállt az ajtóban, és az ajtónálló szolga észrevette, és megkérdezte, hogy ide figyelj, öcsikém, nem vagy te is a názáreti tanítványa? De ő letagadta, és még kétszer letagadta, amikor megszólalt a kakas. Kajafástól Jézust másnap kora reggel a helytartóságra vitték, ahol Poncius Pilátustól kérték, hogy ítélje el, de ő nem akarta, csak a nép akaratának engedelmeskedett, pedig szokás volt, hogy húsvétkor szabadon bocsáthattak egy és csakis egy embert, de a tömeg Jézus helyett, kisfijam, Barabást választotta, a gyilkost, mer' a nép azt kiabálta Jézusra, hogy feszítsd meg. Nem igaz, azta!, mondta Norbi, mintha épp

egy háromdimenziós videojátékban halt volna meg éppen. Aztán, kisfijam, Jézust a helytartóságra vitték a katonák, és ott gúnyolni kezdték, vörös katonaköpenyt adtak rá, töviskoronát tettek a fejére. Aztán kivitték őtet a Golgota hegyére, útközben ráparancsoltak egy Simon nevű emberre, hogy vigye vele a keresztet, és volt egy lány is, Veronika, aki kendőt nyújtott neki, és aztán abba a kendőbe' megmaradt a Jézus arca. Felfeszítették őtet a keresztre, és fölé írták egy táblára, hogy ez Jézus, a zsidók királya. Lenn az emberek gúnyolódtak, hogy ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről! Aztán a hatodik óra körül sötét lett, és a kilencedik óra körül Jézus felkiáltott, hogy Istene-nem, Istene-m, miért hagytál el engemet? És végül azt mondta még, hogy beteljesedett, és kilehelte az ő lelkét. Ekkor a templom függönye kettészakadt, és elborult az ég. A sírnál álltak Jézus anyja, Mária, Mária Magdolna, végül Arimetai József kérte Pilátust, hogy adják neki Jézus testét, hogy eltemethesse, és ő el is temette egy sziklasírba. Most itt fekszik, fel fog támadni, bizony, de ne rázzad a lábad, Norbikám!

Mi mikor nézzük meg anyu meg apu sírját?, kérdezte Norbi. De hát a te szüleid élnek, kisfijam, felelte az öregasszony. Norbi mérgesen becsukta a száját, dühösen karba fonta a kezét, és azt mondta, hogy meghaltak, mama, már hogy élnének. Kismara kíváncsian figyelte őket, Ilus elbóbiskolt, a szája félig nyitva volt. Nem tudom, miért talál ki ilyen hülyeségeket, súgta oda az öregasszony Kismarának, van neki apja is, anyja is, de aztán csak reménytelenül sóhajtott, és annyit mondott, hogy menjünk most már, Norbika, megfázol a templomban. Norbi felpattant a helyéről, és Kismara felé nézett, integetett neki. Szia, Norbi, intett vissza a lány. Mikor becsukódott mögöttük az ajtó, Ilus felocsúdott. Kábítószerek az anyjaék, Olaszban ülnek az utcán, és hogy is mondják? Koldulnak, azaz.

Egy porban fuldokló fénysugarban ül Jankó, a sírig is elhallatszik a dorombolása. Ilus a szatyorjába bújva kutakodik a pénztárcája után, hogy bedobjon egy húszast a nyúlszőr bundás Szűzanyának. Tomi atya felkapcsolja a villanyt a gyóntatószekrényben, és kis fészkelődés után olvasni kezdi a Szent Ferenc-legendákat, de benn a falra celluxozva ott van egy régi, meggyűrt szélű fotó is, amin felnyírt hajjal, katonai egyenruhában, abból a bizonyos L29-esből integet. Kismara, nincs egy húszasod?, kérdezi mégis Ilus restelkedve, mire ő bólint, és előveszi a fémpénzt a farmerdzsekije felső zsebéből. Aztán résnyire nyílik a gyóntatószekrény ajtaja, és kibukkan mögüle Tomi atya feje a mindig kérdő tekintetével, pont ilyen az arca, mikor tengőzni hívja a srácokat vasárnap délután a legósínű játszótérre. Kismarára néz, és biztatóan felvonja a szemöldökét. Most nem, feleli a lány, és bedobja a húszast a nyúlszőr bundás Szűzanya melletti perselybe.